

N:o 55.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående ändring i stadgadt vilkor för åtnjutandet af de pensioner, som vid 1894 års Riksdag beviljats åtskilliga vid statens jernvägsbyggnader anstälde tjenstemän; gifven Stockholms slott den 10 april 1895.

Under åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva sådan ändring i det vid 1894 års riksdag för åtnjutande af de pensioner, som af Riksdagen beviljats åt afdelningsingenjörerna A. F. T. Fränkel och C. G. Forselius, öfveringenjörssassistenten G. A. Ingelman, afdelningsingenjörerna A. H. Grundström, O. T. W. Stanzén, L. G. F. Rundstedt och G. Ahlgren, materialförvaltaren L. A. W. Berg samt bokhållarne J. Andersson och A. J. Olsson, stadgade vilkor att minskning i dessa pensions belopp icke må ifrågakomma i annat fall, än der den pensionsberättigade erhåller anställning å rikets stat eller vid jernvägs byggande för statens räkning, i hvilken händelse hans pensionsbelopp skall för den tid, anställningen varar, minskas med ett belopp, motsvarande den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

V. L. Groll.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 10 april
1895.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON och
WERSÅLL.

Departementschefen statsrådet Groll anförde härefter:

Sedan jernvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 9 november 1893, med hänsyn till stambanebyggnadernas upphörande, hos Eders Kongl. Maj:t hemställt om beviljande af pensioner till åtskilliga vid statens jernvägsbyggnader då anstälde personer, hade Eders Kongl. Maj:t, efter det statskontoret sig i ärendet yttrat, uti den af Eders Kongl. Maj:t till 1894 års Riksdag aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit Riksdagen bevilja pensioner åt, bland andra, följande vid statens jernvägsbyggnader då anstälde tjenstemän med nedannämnda af statskontoret föreslagna belopp, att till en hvar af dem utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sin anställning entledigades, nemligen

till afdelningsingeniören A. F. T. Fränkel	kronor	3,000: —
» » C. G. Forselius	»	3,000: —
» öfveringenjörssassistenten G. A. Ingelman	»	2,800: —
» afdelningsingeniören A. H. Grundström	»	2,400: —
» » O. T. W. Stanzén...	»	2,400: —
» » L. G. F. Rundstedt	»	2,000: —
» » G. Ahlgren	»	1,800: —

till materialförvaltaren L. A. W. Berg.....	kronor	1,600: —
» bokhållaren J. Andersson	»	1,000: — och
» » A. J. Olsson	»	1,000: —;

dock att, derest någon af dessa personer framdeles skulle erhålla anställning mot aflöning af statsmedel, hans pensionsbelopp skulle minskas med ett belopp, motsvarande den nya aflöningen, eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

Uti sin till svar härå aflåtna underdåniga skrifvelse af den 9 maj 1894 hade Riksdagen nedsatt de sålunda föreslagna pensionerna till hälften af hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit utom för de två bokhållarne, för hvilka nedsättningen begränsats till sjuttio procent, och såsom vilkor för dessa pensioners åtnjutande stadgat att, derest någon af ofvannämnda personer skulle erhålla aflöning af statsmedel, hans pension skulle för den tid hans anställning varade minskas på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit.

Nu hafva samtliga ofvannämnda personer uti en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift, med erinran att vid liknande pensioneringar åren 1882 och 1888 intet vilkor, sådant som det förenämnda, fästats vid då beviljade pensioners åtnjutande, oaktadt i flera fall dessa pensioners belopp varit relativt högre än de, hvarmed sökandena hugnats, vidare hufvudsakligen anført: att med de pensionsbelopp, Eders Kongl. Maj:t föreslagit, sökandenas ställning oaktadt förenämnda vilkor skulle blifvit dräglig nog, men att, då dessa belopp reducerats till hälften, desamma blifvit alldeles otillräckliga för sitt ändamål, hvarföre billigheten syntes hafva fordrat att man dervid låtit meranämnda vilkor bortfalla; att nemligen, då sökandena vid sin framskridna ålder icke hade någon utsigt att erhålla anställning hos enskilda personer eller bolag, utan vore hänvisade till det tillfälliga arbete, de kunde erhålla och delvis äfven erhållit i statens tjenst, ifrågavarande vilkor i högst väsentlig mån motverkade sökandenas bemödanden att, så långt krafterna försloge, genom arbete förskaffa sig den för deras existens nödiga tillökning i inkomst; samt att sökandena förty hoppades att detta för dem menliga förhållande skulle vinna Eders Kongl. Maj:ts behjertande. På grund af hvad sålunda anförts, hafva sökandena anhållit att Eders Kongl. Maj:t täcktes för nu församlade Riksdag framlägga proposition om rätt för dem att åtnjuta de dem tilldelade pensionsbelopp oafkortade, äfven om de erhöile mer eller mindre tillfälliga anställningar aflönade af statsmedel.

Till följd af härå erhållen nådig remiss har jernvägsstyrelsen den

11 nästlidne mars yttrat sig i ärendet och dervid till en början erinrat, hurusom styrelsen i sin framställning den 9 november 1893 om pensioner åt sökandena föreslagit meddelande af enahanda bestämmelser, som tillämpades vid de pensioneringar af byggnadsbefäl, hvilka egde rum vid 1882 och 1888 årens riksdagar, eller att endast för det fall att vederbörande framdeles erhöles *anställning å rikets stat* hans pensionsbelopp skulle minskas med ett belopp, motsvarande den nya aflöningen, eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, upphöra att utgå; men att statskontoret i sitt i ärendet afgifna underdåniga utlåtande den 15 december 1893 öfver styrelsens omförmälda framställning, utan att härför angifva närmare skäl, förordat en förändrad formulering af stadgandet i fråga i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Riksdagen stadgade vilkoret.

Hvad åter sjelfva saken beträffade funne jernvägsstyrelsen sökandenas framställning vara synnerligen behjertansvärd. Sökandena hade samtliga uppnått en ålder af öfver 50 år — några af dem till och med 60 år — och utsigten för dem att vid så framskridna år erhålla anställning i privat tjänst vore — hvad ock erfarenheten visat — ytterst ringa. Då de uppenbarligen icke kunde med sina familjer lifnära sig med de små pensionsbelopp dem tillerkänts, torde de fördenskull för sin utkomst enligt regeln blifva hänvisade till det arbete af mera tillfälligt art, som inom jernvägsstyrelsen eller statens öfriga embetsverk kunde dem beredas, men då den aflöning, de erhöles för detta arbete, på grund af arbetets beskaffenhet endast kunde blifva ringa, blefve det för dem en ytterst känbar uppoffring att nödgas för erhållande af denna arbetsförtjänst afstå från pensionsbeloppens åtnjutande. Derest de under den tid, de ännu vore i någon mån arbetsföra, skulle kunna erhålla något verkligt gagn af pensionerna, syntes det därför nödigt att det fastställda vilkoret angående pensionsbeloppens minskning eller indragning ändrades i öfverensstämmelse med hvad för de åren 1882 och 1888 pensionerade tjänstemännen vid jernvägsbyggnaderna på sin tid fastställdes; och hemstälde förty jernvägsstyrelsen att Eders Kongl. Maj:tt nu täcktes, med anledning af den underdåniga ansökningen, föreslå Riksdagen medgifva den ändring i vilkoren för åtnjutande af de sökandena vid 1894 års riksdag beviljade pensioner, att bestämmelsen derom att pensionsbeloppen skulle minskas eller upphöra att utgå, derest någon af ifrågavarande tjänstemän framdeles skulle erhålla anställning mot aflöning af statsmedel, finge utbytas mot ett stadgande om sådan påföljds inträdande allenast för den händelse någon af dem framdeles skulle erhålla *anställning å rikets stat*.

Statskontoret, i ärendet hört, har uti afgifvet underdånigt utlåtande af den 22 nästlidne mars andragit att statskontoret ansåge de vidtagna högst betydliga nedsättningarna i de enligt statskontorets hemställan af Eders Kongl. Maj:t föreslagna pensionerna för ifrågavarande tjänstemän utgöra en på den nu föreliggande frågan så väsentligt inverkan omständighet, att denna redan i och för sig påkallade en modifikation af villkoret för pensionernas åtnjutande. Statskontoret funne sig derföre böra ansluta sig till den af jernvägsstyrelsen gjorda hemställan allenast med den erinran, huruvida icke anledning kunde förefinnas att till förebyggande af missuppfattning gifva villkoret sådan lydelse, att jemväl förnyad anställning vid statens jernvägsbyggnader, ehuru sådan anställning icke kunde sägas vara å rikets stat, skulle föranleda enahanda påföljd i afseende å pensions minskning eller upphörande, som erhållande af anställning å rikets stat.

För vinnande af en öfersigt öfver sökandenas ålder, tjenstetid och löneinkomster under den tid, de hade anställning vid statens jernvägsbyggnader, samt de pensioner, som dem tillerkänts, får jag hänvisa till nedanstående tabell, utgörande ett sammandrag af de uti statsverkspropositionen till 1894 års Riksdag i sådant hänseende meddelade uppgifter.

Namn.	Lefnads- ålder.	Ålder i tjen- sten.	Inkomst under anställning vid statens jernvägsbyggnader utom inkvarteringsersättning, utgörande för dem, som bott i stad, 15 procent och för dem, som bott å landet, 10 procent af aflöningen.	Pensionens belopp enligt jernvägsstyrelsens förslag.	Af Kongl. Maj:t föreslagna pension.	Af Riksdagen beviljad pension.
			kronor.	kronor.	kronor.	kronor.
Frankel	60	37	6,000: —	4,000: —	3,000: —	1,500: —
Forselius	60	36	6,000: —	4,000: —	3,000: —	1,500: —
Ingelman	55	32	6,000: —	4,000: —	2,800: —	1,400: —
Grundström	60	24	4,800: —	2,500: —	2,400: —	1,200: —
Stanzén	51	28	5,400: —	3,200: —	2,400: —	1,200: —
Rundstedt	53	23	4,800: —	2,500: —	2,000: —	1,000: —
Ahlgren	51	22	4,200: —	2,000: —	1,800: —	900: —
Berg	53	24	3,600: —	1,800: —	1,600: —	800: —
Andersson	54	28	2,400: —	1,400: —	1,000: —	700: —
Olsson	53	26	2,400: —	1,300: —	1,000: —	700: —

Af förestående tabell framgår, hurusom, under det ifrågavarande pensioner, i förhållande till sökandenas förut egande inkomster, enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag upptagits till inemot hälften, de pensioner, sökandena slutligen tillerkänts, för de fleste af dem ej ens uppgå till tjugufem procent af den inkomst, de förut åtnjutit.

Genom den sålunda slutligen gjorda reduceringen af samma pensioner har den ekonomiska ställningen för sökandena så betydligt försvagats, att ett strängt fasthållande vid det för pensionernas åtnjutande stadgade villkoret, som af Eders Kongl. Maj:t föreslagits under förutsättning af pensionernas bestämmande för de allra flesta af pensionärerne till dubbla beloppet mot det slutligen beviljade, icke torde böra ifrågasättas. Det torde nemligen vara aldeles uppenbart att de sökandena tillerkända pensioner, med hänsyn till deras lefnadsvilkor, icke förslå för deras nödtorftiga utkomst, med mindre de kunna från annat håll bereda sig något tillskott i inkomster utöfver pensionsbeloppen. Vid sådant förhållande och då den för sökandena tryckande innebörden af ifrågavarande villkor först under deras bemödande att genom tråget arbete söka förvärfva sitt och de sinas nödtorftigaste uppehälle visat sig i hela sin vidd, anser jag mig kunna biträda hvad de i ärendet hörda embetsmyndigheter tillstyrkt och hemställer förty att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen medgifva sådan ändring i det vid 1894 års riksdag för åtnjutandet af de sökandena beviljade pensioner stadgade villkor, att minskning i dessa pensioners belopp icke må ifrågakomma i annat fall, än der den pensionsberättigade erhåller anställning å rikets stat eller vid jernvägs byggande för statens räkning, i hvilken händelse hans pensionsbelopp skall för den tid, anställningen varar, minskas med ett belopp, motsvarande den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

Uti hvad departementschefen sålunda hemställt instämde Statsrådets öfrige ledamöter; och behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad Statsrådet sålunda hemställt samt förordna att till Riksdagen skulle aflätas nådig proposition af innehåll, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

E. K. Almqvist.